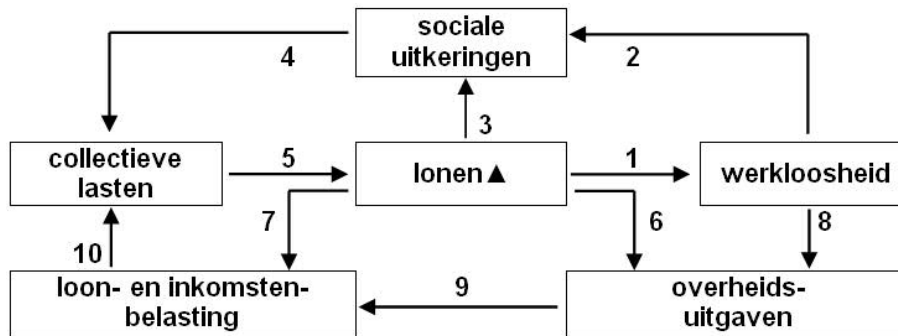

mod05 PIJLENSCHEMA COLLECTIEVE LASTEN

De relatie tussen lonen, werkgelegenheid en collectieve lasten kan met een pijlenschema worden beschreven. De pijlen geven oorzakelijke verbanden weer. Alle verbanden zijn positief.

- We spreken van een positief verband als een stijging van de oorzaak leidt tot een stijging van het gevolg of als een daling van de oorzaak leidt tot een daling van het gevolg.
- We spreken van een negatief verband als een stijging van de oorzaak leidt tot een daling van het gevolg of als een daling van de oorzaak leidt tot een stijging van het gevolg.

We nemen als uitgangspunt een loonstijging.

- 1 Als de lonen sterker stijgen dan de arbeidsproductiviteit, nemen de loonkosten per eenheid product toe. Als de loonstijging wordt doorberekend in de prijzen van de exportproducten verslechtert onze concurrentiepositie, waardoor de export zal afnemen. Bovendien zullen ondernemers de relatief duur geworden factor arbeid gedeeltelijk vervangen door kapitaal. Door daling van de export en diepte-investeringen zal de werkloosheid stijgen.
- 2 Als de werkloosheid stijgt, komen er meer mensen met een uitkering.
- 3 Door een (eventuele) koppeling van de uitkeringen aan de lonen in het bedrijfsleven zullen de uitkeringen stijgen.
- 4 Als de uitkeringen stijgen, zullen de premies voor de sociale zekerheid moeten worden verhoogd om de uitkeringen te kunnen betalen. De collectieve lasten zullen stijgen.
- 5 Als de werknemers meer belasting en premies moeten betalen, gaan ze er netto op achteruit. Om dit inkomensverlies te compenseren, zullen de werknemers hogere lonen eisen. Ze proberen de stijging van de belasting (pijl 10) en de premies (pijl 4) af te wentelen op de werkgevers.
- 6 Door een (eventuele) koppeling van de ambtenarsalarissen aan de lonen in het bedrijfsleven zullen de overheidsuitgaven stijgen.
- 7 Als de lonen stijgen, moeten de werknemers meer loon- en inkomstenbelasting betalen.
- 8 Wie werkloos wordt, komt in aanmerking voor een uitkering. De overheidsuitgaven zullen toenemen.
- 9 Als de overheidsuitgaven toenemen en de overheid wil haar tekort niet laten toenemen, dan moet ze haar inkomsten ook verhogen. Zij kan dit doen door de loon- en inkomstenbelasting te verhogen.
- 10 Als de loon- en inkomstenbelasting stijgt, nemen de collectieve lasten toe.